

SECTION XXVI.

DE

LIENIS FUNCTIONE.

§. 388.

Hepati tum vasorum commercio tum functionis affinitate proxime iunctus est *lien a*); a sinistris ipsi aduersus; figura sua oblonga *b*), in vniuersum quidem vicinis visceribus quibus adiacet, se quasi accomodans, multifariis vero ceteroquin varietatibus formae, numeri, aliisque naturae quasi lusibus obnoxius *c*).

§. 389.

- a) Quicquid ad sua vsque tempora de liene innotuerat, studiose collegit, et succincte exhibuit CAR. DRELINCOURT fil. *de lienosis* ad calcem opusculor. Patris, ex ed. BOERHAAVII p. 720 sq.

Tum vero cf. CHR. LUD. ROLOFF *de fabrica et functione lienis*. Erf. ad Viadr. 1750. 4.

- b) WALTER tab. III. G.

MASCAGNI tab. XIV. P.

- c) v. SANDIFORT in *Natur en genees-kundige Bibl.* Vol. II. p. 345 sq.

§. 389.

Color ipsi liuidus, textura vero plane singularis, mollis, facile laceranda, ideoque duplici inuolucro membranaceo munita, quorum interius lienis proprium est, exterius autem ab omento proficisci videtur.

§. 390.

Situs vero et volumen lienis praeterquam quod non minus ac figura eius singularibus subinde varietatibus ludat, in vniuersum etiam pro diuersa repletione ventriculi varius est; turget nempe sanguine quamdiu vacuus laxè dependet stomachus; quando hic vero turget, tunc ab eo ipso pressus emulgetur lien.

Sed et alio et quidem perpetuo etiam leni et aequabili motu agitur, respirationem nempe sequente, cuius primario instrumeto, diaphragmati nempe, proxime subiectus est.

§. 391.

Texturam spleni quondam tribuebant cellulosam, eamque passim cauernosis penis corporo-

corporibus comparabant; fallaci plane argumento, quod curatiore humani lienis indagine in totum refutatur *d*). Hac enim docemur, vniuersum hocce viscus fere totum quantum e vasis conflatum esse sanguiferis, pro mediocri eius mole longe amplissimis; ita vt omnium corporis humani partium sanguinis ditissimum extet.

§. 392.

Et quidem arteria lienalis, tunicarum tenuitate et robore, Wintringhami experimentis demonstrato, conspicua, in infinitos ramusculos diuisa, vltimis demum suis finibus pulposos penicillos refert, qui dein venulis lienalibus originem praebent, sensim sensimque in peramplos et laxos facileque dilatabiles truncos confluentibus.

§. 393.

Nectitur autem et fulcitur ingens haec sanguineorum vasorum congeries parco parenchy-

d) v. LOBSTEIN diff. nonnulla de liene sistens. Argent. 1774. 4.

parenchymate celluloso, vnde venae abforbentes lymphaticae oriuntur, quarum trunci in sima maxime lienis facie inter vtrumque quod diximus inuolucrum eius membranaceum, decurrunt e).

§. 394.

Ipsa vero haecce laxa et sanguinis capacissima lienis textura iis egregie respondet, quae supra (§. 390.) de sanguineo huius visceris turgore diximus: et ex eadem quoque purpurei laticis in liene congestione et lentiore reflexu, considerata simul viscerum, quae spleni proxime adiacent, natura, peculiaris illustratur sanguinis lienalis indoles, quae ipsa demum functioni huius aenigmatici visceris, de qua toties disputatum est, lucem impertire videtur.

§. 395.

- e) Singulares et paulo paradoxas HEWSONIS, viri ceteroquin praestantissimi, opiniones de functione lienis, cuius vasa lymphatica pro ductibus excretoriis habet &c. v. in opere eius posthumo, cui tit. *Experimental Inquiries* P. the 3d. Lond. 1777. §. C. II. S. XLV sq. XCV sq.

§. 395.

Est autem sanguis quem lien praebet fluidissimus, resolutus, qui difficillime coagitur et serum suum iniquius a crassamento dimittit; colorem porro praefert liuidum, obscurum, qualis in foetu est; quae quidem omnia satis aperte carbonacei elementi abundantiam demonstrare videntur: quam et facili experimento et quod vix fallit ulterius probatum comperi, quando humani lienis recenter dissecti segmenta et taleolos oxygenato exposui aëri, cuius accessu laetissime rubebant, aër ipse vero oxygenio suo ita sensim orbis, carbonaceo e contrario elemento inquinabatur.

§. 396.

Hisce omnibus collatis, quando denique consideramus esse lienem unicum id generis viscus, quod omni, praeter vasa quae diximus et quae ultimo versus hepar tendunt, excretorio ductu destituitur, prorsum est concludere usum eius eo redire, ut hepatis functioni inseruiat,

et ad bilis praeparationem partes suas conferat.

§. 397.

Nouum autem huic sententiae accedit pondus obseruatione, qua bilem cysticam iis in animantibus quibus antea lien excisus est, [quod singulare experimentum ab antiquis inde temporibus saepissime instituerunt *f*)] subinde pallidam, carbonacei elementi inopem, et lymphaticas eius particulas grumorum ad instar coactas, videre licet.

f) J. H. SCHULZE *de splene canibus exciso*. Hal. 1735. 4.